EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 30.5.2012.
COM(2012) 326 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Slovākijas 2012. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovākijas 2012.–2015. gada stabilitātes programmu

{SWD(2012) 326 final}

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Slovākijas 2012. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovākijas 2012.–2015. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes 1997. gada 7. jūlija Regulu (EK) Nr. 1466/97 par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu[2],

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas[3],

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

apspriedusies ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

(1) Eiropadome 2010. gada 26. martā piekrita Eiropas Komisijas priekšlikumam aizsākt jaunu izaugsmes un nodarbinātības stratēģiju "Eiropa 2020", kam pamatā būtu ciešāka ekonomikas politikas koordinācija, pievēršot uzmanību galvenajām jomām, kurās jārīkojas, lai palielinātu Eiropas ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu un konkurētspēju.

(2) Padome 2010. gada 13. jūlijā pieņēma ieteikumu par dalībvalstu un Savienības vispārējām ekonomikas politikas pamatnostādnēm (2010.–2014. g.), bet 2010. gada 21. oktobrī – lēmumu par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm[4], kas kopā veido "integrētās pamatnostādnes". Dalībvalstis tika aicinātas savā ekonomikas un nodarbinātības politikā ņemt vērā šīs integrētās pamatnostādnes.

---

1 OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
2 COM(2012)325 final.
3 P7_TA(2012)0048 un P7_TA(2012)0047.
4 Padomes 2012. gada 26. aprīļa Lēmums 2012/238/ES.

(3) Padome 2011. gada 12. jūlijā pieņēma ieteikumu par Slovākijas 2011. gada valsts reformu programmu un sniedza atzinumu par atjaunināto Slovākijas 2011.–2014. gada stabilitātes programmu.

(4) Komisija 2011. gada 23. novembrī pieņēma otro Gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot otro Eiropas *ex-ante* un integrētas politikas koordinēšanas pusgadu, kas balstās uz stratēģiju "Eiropa 2020". Komisija, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, 2012. gada 14. februārī pieņēma Brīdinājuma mehānisma ziņojumu[5], kurā Slovākija nebija minēta to dalībvalstu vidū, kurām paredzēts veikt padziļinātu pārbaudi.

(5) Eiropadome 2012. gada 2. martā apstiprināja finanšu stabilitātes nodrošināšanas un fiskālās konsolidācijas prioritātes un izaugsmes veicināšanas pasākumus. Tā uzsvēra, ka ir jāturpina diferencēta, izaugsmi veicinoša fiskālā konsolidācija, tautsaimniecībā jāatjauno normāli aizdevumu nosacījumi, jāsekmē izaugsme un konkurētspēja, jāmazina bezdarbs un krīzes sociālās sekas un jāmodernizē valsts pārvalde.

(6) Eiropadome 2012. gada 2. martā turklāt aicināja dalībvalstis, kas piedalās paktā "Euro plus", laikus paziņot par savām saistībām, lai tās varētu ietvert stabilitātes vai konverģences programmās un valsts reformu programmās.

(7) Slovākija 2012. gada 30. aprīlī iesniedza savu stabilitātes programmu, kas attiecas uz 2012.–2015. gadu, un 2012. gada valsts reformu programmu. Abas programmas izvērtētas vienlaikus, lai ņemtu vērā to savstarpējo saistību.

(8) Balstoties uz 2012. gada stabilitātes programmas novērtējumu saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97, Padome uzskata, ka makroekonomikas scenārijs, kas ir programmas budžeta prognožu pamatā, ir ticams. Tas kopumā atbilst Komisijas 2012. gada pavasara prognozēm, kaut arī tajās pieņemtais reālā IKP pieaugums 2012. gadā ir nedaudz lielāks. Programmā norādītais budžeta stratēģijas mērķis ir nodrošināt valsts finanšu stāvokļa ilgtspēju ilgtermiņā. Šā mērķa sasniegšanai noteiktie starpposma pasākumi ir 2012. gada budžeta precīza izpilde un pamatdeficīta samazināšana, nepārsniedzot 3 % no IKP 2013. gadā, kas ir Padomes noteiktais termiņš pārmērīga budžeta deficīta novēršanai. Tomēr iespējams, ka 2013. gadā plānoto pamatdeficīta mērķi neizdosies sasniegt. Programmā ietvertais budžeta vidēja termiņa mērķis ir mainīts no budžeta stāvokļa tuvu līdzsvaram uz strukturālo deficītu 0,5 % apmērā no IKP, bet paredzams, ka līdz programmas perioda beigām tas netiks sasniegts. Jaunajā vidēja termiņa mērķī ir pienācīgi ņemtas vērā Stabilitātes un izaugsmes pakta prasības. Pamatojoties uz (pārrēķināto) budžeta strukturālo bilanci[6], fiskālo pasākumu ietekme 2010.–2013. gadā ir vidēji 1,3 % no IKP gadā, kas ievērojami pārsniedz prasīto vērtību, ko ieteikusi Padome, līdz ar to atlikušie fiskālie pasākumi zināmā mērā ir atlikti uz 2013. gadu. Mērķis, kas noteikts 2013. gadam, ir pakļauts riskiem, jo paredzētie ieņēmumu pasākumi varētu nesasniegt mērķi, var rasties sarežģījumi ar visu neliela apjoma pasākumu vienlaicīgu īstenošanu, un pieredze liecina, ka Slovākija mēdz *ex post* koriģēt budžeta deficīta mērķus, tos ievērojami palielinot. Turklāt vēl kādi vispārēji izdevumu samazinājumi vidējā

---

5 COM(2012)68 final.

6 Cikliski koriģētā bilance, izņemot vienreizējos un pagaidu pasākumus, ko Komisijas dienesti atbilstoši kopīgi saskaņotai metodoloģijai pārrēķinājuši, pamatojoties uz programmā sniegto informāciju.

termiņā var izrādīties neiespējami. Fiskālo pasākumu ietekme 2014. un 2015. gadā ir plānota vidēji 0,3 % no IKP gadā, kas ir mazāk par prasīto korekciju 0,5 % apmērā no IKP tām valstīm, kuras vēl nav sasniegušas vidēja termiņa mērķi. Neraugoties uz to, programmā paredzētais valsts izdevumu kāpums, ņemot vērā diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, programmas pēdējos gados atbilst Stabilitātes un izaugsmes pakta izdevumu kritērijam. Valsts parāds joprojām būtu ievērojami mazāks par 60 % no IKP. Kaut arī Slovākija ir pieņēmusi Fiskālās padomes izveides tiesību aktu, šī padome vēl nav izveidota un vēl nav pieņemti tiesību akti par izdevumu robežvērtībām.

(9) Tā kā samazinās iespējas turpināt uz izdevumiem balstītu konsolidāciju un ir jāturpina sekmēt konverģenci, izmantojot izdevumus tādās būtiskās jomās kā izglītība, inovācija un transporta infrastruktūra, būtu veicami pasākumi, kas paredz paplašināt nodokļu bāzi, ierobežot izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un veicināt nodokļu saistību izpildi, neapdraudot izaugsmes izredzes īstermiņā. Ievērojamus papildu ieņēmumus varētu nodrošināt, mazinot PVN starpību, kas Slovākijā ir viena no lielākajām Eiropas Savienībā. Ieņēmumus turklāt varētu palielināt, izmantojot nodokļus, kuriem ir vismazākā negatīvā ietekme uz izaugsmi, tostarp nekustamā īpašuma un dabas resursu nodokļus. Darba ienākumu reālie nodokļi atšķiras atkarībā no nodarbinātības veida. Tas stimulē pāriet uz elastīgāku darba organizāciju, īstermiņā un ilgtermiņā negatīvi ietekmējot valsts finanses.

(10) Slovākija ir tikai daļēji pievērsusies jautājumam par valsts finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, jo tā nav īstenojusi plānotās izmaiņas pensiju sistēmas paaudžu solidaritātes pīlārā. Ir veikti pasākumi, lai sekmētu pilnībā fondētā pensiju pīlāra dzīvotspēju. Tomēr nestabilā tiesiskā vide, kurā līdz šim bieži izdarītas būtiskas izmaiņas, ir izraisījusi ievērojamas pielāgošanās izmaksas un radījusi neskaidrību par pilnībā fondēto pensiju pīlāru.

(11) Nav veikti nekādi ievērojami pasākumi, lai risinātu Slovākijas bezdarba problēmu. Joprojām nepieciešams uzlabot aktīvās darba tirgus politikas efektivitāti un valsts nodarbinātības dienesta spējas. Vajadzīgi arī pasākumi, kas palielinātu vecāka gadagājuma darba ņēmēju un sieviešu dalību darba tirgū, jo īpaši nodrošinot bērnu aprūpes iespējas. Nodokļu īpatsvars darbaspēka izmaksās, ņemot vērā visus obligātos maksājumus, mazatalgotiem darba ņēmējiem joprojām ir salīdzinoši liels, un daļai darba meklētāju trūkst motivācijas pāriet no sociālās palīdzības uz mazatalgotu darbu.

(12) Pasākumi, lai uzlabotu izglītības un mācību sistēmas zemo kvalitāti, ir veikti tikai ierobežotā apjomā. Lai risinātu Slovākijas lielā jauniešu bezdarba problēmu, nekavējoties būtu jāpieņem un jāīsteno Jaunatnes rīcības plāns, ņemot vērā Slovākijas un Komisijas kopīgās jauniešu bezdarba rīcības grupas darba rezultātus, tostarp būtu jāreformē gan profesionālās izglītības un apmācības, gan augstākās izglītības sistēma. Ir pieņemta atjaunināta mūžizglītības stratēģija. Tomēr nav ieviesti nekādi konkrēti stimuli, lai panāktu lielāku dalību attiecīgajās programmās.

(13) Nelabvēlīgos apstākļos esošas kopienas, tostarp romi, ir lielā mērā izslēgtas no darba tirgus un vispārējās izglītības sistēmas, kas nozīmē, ka Slovākijas tautsaimniecībā ir ievērojams neizmantotais darbaspēka potenciāls. Lai risinātu šo problēmu, Slovākijai būtu aktīvāk jāstrādā pie tā, lai uzlabotu nelabvēlīgos apstākļos esošo grupu izglītības rezultātus un nostiprinātu pieaugušo reintegrācijas politiku.

(14) Slovākija ir ievērojami uzlabojusi publiskā iepirkuma noteikumu un tiesu sistēmas pārredzamību, taču lietu izskatīšana tiesā joprojām prasa daudz laika un līdzekļu. Savukārt valsts iestāžu vispārējā kvalitāte un spējas joprojām ir vājas. Valsts pārvaldē trūkst stratēģiskas pieejas, tajā ir liels kadru mainīgums un netiek pietiekami stiprinātas administratīvās spējas, tādējādi negatīvi ietekmējot politikas izstrādi un īstenošanu un sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanu.

(15) Slovākija ir uzņēmusies vairākas saistības saskaņā ar paktu "Euro plus". Šīs saistības un 2011. gadā norādīto saistību īstenošana attiecas uz nodarbinātības sekmēšanu, konkurētspējas uzlabošanu, valsts finanšu ilgtspējas veicināšanu un finanšu stabilitātes stiprināšanu. Komisija ir izvērtējusi to, kā īstenotas saistības saskaņā ar paktu "Euro plus". Šā novērtējuma rezultāti ir ņemti vērā ieteikumos.

(16) Eiropas pusgada ietvaros Komisija ir vispusīgi izanalizējusi Slovākijas ekonomikas politiku. Tā ir izvērtējusi stabilitātes programmu un valsts reformu programmu. Vērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Slovākijā, bet arī atbilstību ES noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Eiropas Savienības vispārējā ekonomiskā pārvaldība, kas panākams, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot ES līmeņa ieguldījumu. Tās ieteikumi Eiropas pusgada kontekstā ir sniegti 1.–7. ieteikumā.

(17) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi Slovākijas stabilitātes programmu, un tās atzinums[7] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Slovākijai laikposmā no 2012. gada līdz 2013. gadam rīkoties šādi.

1. Veikt papildu pasākumus 2012. gadā un konkretizēt vajadzīgos pasākumus 2013. gadam, lai ilgtspējīgā veidā novērstu pārmērīgo budžeta deficītu un nodrošinātu strukturālo korekciju ietekmi, kas norādīta Padomes ieteikumos saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru. Mērķtiecīgi samazināt izdevumus, tomēr neskarot tos izdevumus, kas veicina izaugsmi, un aktīvāk strādāt pie valsts izdevumu efektivitātes uzlabošanas. Pēc tam nodrošināt vajadzīgās strukturālās korekcijas, lai panāktu pietiekamu virzību uz vidēja termiņa mērķi un izpildītu izdevumu kritēriju. Paātrināt darbu pie Fiskālās padomes izveides un pieņemt noteikumus par izdevumu robežvērtībām.

2. Paaugstināt nodokļu saistību izpildes līmeni, jo īpaši efektīvāk iekasējot PVN. Mazināt kropļojumus darbaspēkam piemērojamo nodokļu jomā atkarībā no nodarbinātības veida, tostarp ierobežojot nodokļu atvilkumus. Nekustamā īpašuma nodokļus piesaistīt īpašumu tirgus vērtībai. Plašāk izmantot dabas resursu nodokļus.

3. Turpināt pielāgojumus pensiju paaudžu solidaritātes pīlārā, galvenokārt mainot indeksācijas mehānismu, ieviešot tiešu saikni starp likumā noteikto pensionēšanās vecumu un paredzamo mūža ilgumu un pensiju aprēķina formulā iestrādājot ilgtspējas faktoru, kas atspoguļo demogrāfiskās pārmaiņas. Nodrošināt pilnībā fondētā pīlāra stabilitāti un dzīvotspēju.

[7] Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

4. Stiprināt valsts nodarbinātības dienestu administratīvās spējas, lai uzlabotu aktīvās darba tirgus politikas mērķtiecību, izstrādi un novērtēšanu, nodrošinot labāk pielāgotus darbā iekārtošanas pakalpojumus jauniešiem, ilgstoši bez darba palikušajiem, vecāka gadagājuma darba ņēmējiem un sievietēm. Nodrošināt bērnu aprūpes iespējas. Attiecībā uz mazatalgotiem darba ņēmējiem samazināt nodokļu īpatsvaru darbaspēka izmaksās un pielāgot pabalstu sistēmu.

5. Pieņemt un īstenot Jaunatnes rīcības plānu, ar īpašu uzsvaru uz izglītības un profesionālās izglītības kvalitāti un atbilstību darba tirgus vajadzībām, tostarp ieviešot arodprakses shēmu. Uzlabot augstākās izglītības kvalitāti, stiprinot kvalitātes nodrošināšanu un koncentrēšanos uz rezultātiem.

6. Veikt aktīvus pasākumus, lai mazaizsargātām grupām, tostarp romiem, uzlabotu skolas un pirmsskolas izglītības pieejamību un kvalitāti. Nodrošināt pieaugušo reintegrāciju darba tirgū, īstenojot aktivizēšanas pasākumus, piedāvājot mērķtiecīgus darbā iekārtošanas pakalpojumus, otrās iespējas izglītību un īsā cikla arodapmācību.

7. Uzlabot sabiedrisko pakalpojumu kvalitāti, tostarp pilnveidojot cilvēkresursu pārvaldību. Turpināt samazināt tiesvedības ilgumu un nostiprināt Publiskā iepirkuma biroja kā neatkarīgas struktūras lomu.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs